

T U S S E N D O O R

STELLING:

Geen enkele auteur mag aan een schoolboek beginnen zonder zich ervan bewust te zijn welke enorme verantwoordelijkheid hij/zij op zich neemt.

Puur vanuit professioneel standpunt - in dit geval het inspectiestandpunt - moet ik wijzen op de verantwoordelijkheid die samenhangt met de publikatie van een document dat zo'n ruime draagkracht kan hebben. Uit vaststellingen in het veld blijkt immers dat de doorsnee leraar niet de realisatie van de doelstellingen geformuleerd in de leerplannen voor ogen heeft maar wel de afwerking van de materie in het schoolboek. Deze handelswijze blijft hardnekkig bestaan ondanks de goede zorgen van velen. Nochtans vormen de leerplannen de gemeenschappelijke wettelijke norm voor de overheid (vertegenwoordigd door de inspectie) en de inrichtende machten (school, directie, leraar, leerling).

Dit impliceert bijna dat schoolboekauteurs bij de compositie van een schoolboek de leerplannen als leidraad zouden moeten nemen. Ze zijn daar niet echt toe verplicht maar ze voorkomen daarmee mogelijke narigheid voor de gebruiker. Het is daarbij ook aangewezen dat leerplannen van meer netten geraadpleegd worden. Deze werkwijze zou het zindelijk denken rond het vak kunnen bevorderen: vooral noodzakelijke vakrubrieken en -concepten stromen op die manier top-down en vanzelf door. Het is momenteel onvoorstelbaar welke variatie en misconceptie in verband met terminologie en dus met invulling van vak en vakonderdelen gangbaar is.

Het lijkt er wel op alsof hier een gemakkelijksoplossing wordt aangeboden en leraren niet meer hoeven te denken. De goede lezer weet wel beter: elke leraar zou de leerplannen onder haar of zijn hoofdkussen moeten leggen.

Het aanprijzen van deze strategie zou tevens kunnen ruiken naar afzetpromotie, maar als er legale voorschriften bestaan rond de samenstelling van chocolade bijvoorbeeld, zou je maar gek zijn om die als producent niet te volgen. Dat alle schoolboeken dan op elkaar zouden gaan lijken, is absolute onzin. Zij bieden concretisering van doelstellingen aan via leerinhouden, werkvormen, leermiddelen, evaluatie,... en dit alles is onuitputtelijk en evolueert voortdurend.

Tot slot

Ik weet dat mijn pleidooi bijna van euforie voor het gebruik van schoolboeken getuigt. Zo mag dit niet gelezen worden. Als men een schoolboek gebruikt, zijn er onmiskenbaar voordelen, tenminste als men de keuze voorzichtig, kritisch en in overleg heeft gemaakt. Ik heb op generlei wijze willen zeggen dat werken zonder schoolboek en dus met andere middelen niet tot goed onderwijs zou leiden.

Jenny Van Hoey
inspectie S.O.